

Verdiar i Dyrdalselvi, Aurland kommune i Sogn og Fjordane

VVV-rapport 2001 -16

Utgitt av Direktoratet for naturforvaltning i samarbeid med
Norges vassdrags- og energidirektorat og Fylkesmannen i Sogn og Fjordane

Refererast som:

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane 2000. Verdier i Dyrdalselvi, Aurland kommune i Sogn og Fjordane.

Utgitt av Direktoratet for naturforvaltning i samarbeid med Norges vassdrags- og energidirektorat.

VVV-rapport 2001-16. Trondheim

35 sider, 4 kart, 5 registreringsskjema.

Framsidedfoto: "Ved Vassete", Tom Dybwad

Framsidelayout: Knut Kringstad

Verdiar i
Dyrdalselvi, Aurland kommune
i Sogn og Fjordane

Vassdragsnr.: 071.4z
Verneobjekt: 071/1
Verneplan IV

VVV-rapport 2001-16

Tittel <i>Verdiar i Dyrdalselvi</i>	Dato <i>Kunnskapsstatus 2000</i>	Antall sider <i>35s + 4 kart + vedlegg</i>
Forfatter <i>Solveig Kalvø Roald</i>	Institusjon <i>Fylkesmannen i Sogn og Fjordane</i>	Ansvarleg sign <i>Jofred Takle</i>
TE-nr. <i>982</i>	ISBN-nr. <i>82-7072-490-4</i>	ISSN-nr. <i>1501-4851</i>
		VVV-Rapport nr. <i>2001-16</i>
Vassdragsnamn <i>Dyrdalselvi</i>	Vassdragsnummer <i>071.4z</i>	Fylke <i>Sogn og Fjordane</i>
Vernet vassdrag nr <i>071/1</i>	Antall objekt/område <i>10</i>	Kommune <i>Aurland</i>
Antall delområde med Nasjonalt verdi (***) <i>-</i>	Antall delområde med Regional verdi (**) <i>2</i>	Antall delområde med Lokal verdi(*) <i>3</i>
EKSTRAKT		
<p><i>Dyrdalselvi ligg i Aurland kommune og blei verna mot kraftutbygging i 1991. VVV-prosjektet (Verdiar i verna vassdrag) er initiert av Direktoratet for Naturforvaltning (DN) og Norges Vassdrags- og Energidirektorat (NVE). Formålet er å kartlegge og synleggjere verneverdiane i verna vassdrag. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, på oppdrag frå DN og NVE, presenterer i denne rapporten dokumentasjon av kjende verdiar i Dyrdalsvassdraget.</i></p> <p><i>Vassdraget er utan tekniske inngrep, men er prega av jordbruksverksemd. Elva er stri og masseførande og dårleg eigna for gyting og oppvekst. På grunn av næringsfattig berggrunn og jordsmonn er vegetasjonen generelt fattig, lite variert og lågproduktiv. Ved Vassetvatnet finst eit større myrområde som er viktig hekkebiotop for mange fugleartar. Dette reknast som eit lokalt verneverdig våtmarksområde.</i></p> <p><i>Vassdraget peikar seg ikkje ut som referanseområde når det gjeld landskapsverdiar isolert sett, men må sjåas i samanheng med heile området rundt Nærøysfjorden. Området har varierte kultminne som dekker eit langt tidsrom.</i></p>		
SUMMARY IN ENGLISH		
<p><i>The watershed of Dyrdalsvassdraget is situated in the municipality of Aurland in Sogn and Fjordane. In 1993 this watershed was protected against development of future waterpower plants</i></p> <p><i>The Directorate for Nature Management (DN) and The Norwegian Water Resources and Energy Directorate (NVE) established a project for documentation of the areas with ecological and cultural values in protected watercourses. The County Governor of Sogn og Fjordane has worked out this report about the values in the river Dyrdalsvassdraget.</i></p>		
5 STIKKORD PÅ NORSK		5 KEYWORDS IN ENGLISH
<i>Prosesser og former skapt av is og vann</i>		<i>Landscapes developed by glaciers and water</i>
<i>Biologisk mangfold</i>		<i>Versatile biological values</i>
<i>Landskapsbilde</i>		<i>Forms of landscapes</i>
<i>Friluftsliv</i>		<i>Open air activities</i>
<i>Kulturminne</i>		<i>Archaeological discoveries and old buildings</i>

FØREORD

Direktoratet for naturforvaltning (DN) og Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er i fellesskap ansvarleg for prosjektet "Verdiar i verna vassdrag" (VVV-prosjektet). Føremålet er å gjere kunnskapen om verdiane lettare tilgjengeleg for kommunar og andre som forvaltar verna vassdrag med nærområde. Etter at Stortinget 1. april 1993 vedtok Verneplan IV for vassdrag, er 341 vassdragsobjekt verna mot kraftutbygging. Stortinget har fleire gongar presisert at verneverdiane i dei verna vassdraga ikkje må forringast av andre inngrep. Rikspolitiske retningslinjer (RPR) for verna vassdrag vart vedteke 10. november 1994. Retningslinjene gir kommunar, fylkeskommunar og statlege myndigheiter rammer for planlegging og forvaltning.

VVV-prosjektet skildrar verdiar innan prosessar og former skapt av vatn og is, biologisk mangfald, landskapsbilde, friluftsliv og kulturminne/miljø og skal ut frå eksisterande kunnskap synleggjere dei viktigaste verdiane. I tillegg kan det òg finnast andre verdiar som er viktige for vernet. I prosjektet vert det laga vassdragsvise rapportar som gir ein oversiktleg presentasjon av viktige område i tekst og på kart. Prosjektleiari for VVV-prosjektet er Elisabet Rosendal. Informasjonen i rapportane vil seinare verte tilgjengeleg med digitale kartdata. Ansvar for utarbeiding av den enkelte rapport ligg til fylkesmannen i vedkomande fylke.

Dyrdalselvi har sidan vedtak i Stortinget mars 1991 vore verna mot vasskraftutbygging (verneplan IV). Rapporten presenterer dokumentasjon av kjende verdiar som finst i og ved vassdraget. Aurland Naturverkstad BA ved Solveig Kalvø Roald, for Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har stått for utarbeidinga av rapporten. Konsulentfirmaet BioTjenester ved June Breistein har vore engasjert for å slutføre rapporten til trykking og utlegging på Internett.

Trondheim - Leikanger - Aurland - Oslo

*Direktoratet for naturforvaltning
naturbruksavdelingen*

*Reidar Dahl,
fung. avdelingsdirektør*

*Norges vassdrags- og energidirektorat
vassdragsavdelingen*

*Are Mobæk,
avdelingsdirektør*

*Fylkesmannen i Sogn og Fjordane
miljøvernavdelinga*

*Nils Erling Yndesdal
fylkesmiljøvernsjef*

INNHALD

FØREORD SAMANDRAG

1.0	INNLEIING	12
1.1	Generell omtale av vassdraget.....	12
1.2	Hydrologi og vasskvalitet.....	12
1.3	Arealopplysningar	13
1.4	Målsetjing og avgrensingar	15
2.0	PROSESSAR OG FORMER SKAPT AV IS OG VATN.....	17
2.1	Vassdragsselement og dagens prosessar	17
2.2	Former og spor etter avslutta prosessar.....	17
2.3	Andre geofaglege element	17
2.4	Utvalde delområde og objekt.....	18
3.0	BIOLOGISK MANGFALD.....	19
3.1	Ferskvassbiologi	19
3.2	Naturtypar	19
3.3	Vilt.....	19
3.4	Utvalde delområde og objekt.....	20
4.0	LANDSKAPSBILDE	22
4.1	Landskapsregion og særpreg	22
4.2	Framtredande landskapselement.....	22
4.3	Utvalde delområde og objekt.....	23
5.0	FRILUFTSLIV.....	24
5.1	Friluftsområde.....	24
5.2	Hytter, stinett, pilgrimsleder.....	24
5.3	Naturturisme	25
5.4	Jakt og fiske.....	25
5.5	Utvalde delområde og objekt.....	25

6.0	KULTURMILJØ	26
6.1	Vassdragsrelaterte kulturmiljø	26
6.2	Verdfulle kulturlandskap	26
6.3	Andre kulturminne/-miljø	26
6.4	Utvalde delområde og objekt	27
7.0	AKTUELLE TRUGSMÅL	29
8.0	LITTERATUR	30
9.0	KRITERIER OG VERDISSETTING BENYTTET I RAPPORTEN	32
10.0	KART	35

VEDLEGG Registreringsskjema

SAMANDRAG

Dyrdalselvi ligg nord for Nærøyfjorden, i Aurland kommune i Sogn og Fjordane. Vassdraget blei verna i 1991 i verneplan IV. I dei nedre delane av vassdraget er det fast busetnad og kulturlandskap. Områd som ligg høgre oppe er inngrepsfrie.

Rapporten gjev ein temavis oversikt over tilgjengeleg kunnskap om verdfulle delområde/objekt i Dyrdalselvi (Verneplan IV for vassdrag). Jfr. kart kap. 10 og vedlegg med registrerings skjema. Desse områda er nærare beskrive i dei enkelte kapitla i rapporten. Kulturminne er ikkje verdigraderte og er ikkje registrert på skjema, men vert omtala i rapporten og er vist på kart. "Gradering" i tabellane nedanfor, er utført etter metodikk i rettleiar for VVV-prosjektet, der også kriteria er definert (Jfr kap. 9). Det er i alt registrert 10 delområde i nedbørfeltet, ingen er berekna til å vere av nasjonal verdi.

Fagleg samandrag

Når det gjeld vegetasjon er vassdraget representativt for dei næringsfattige områda i Nærøyfjorden.

Vassdraget vurderast til å ha middels verdi for viltinteressene generelt, men her er store ornitologiske verdiar i vassdraget. Her er registrert eit oppsiktsvekkjande høgt tal på artar for å vere eit såpass lite nedbørfelt. Her er og eit større myrområde som er ein viktig hekkebiotop for mange fuglearter. Dette reknes som eit lokalt verneverdig våtmarksområde (oligotroft).

Når det gjeld landskapsverdiar peikar ikkje vassdraget seg ut som referanseområde isolert sett, men må sjåast i samanheng med heile området rundt Nærøyfjorden. Nærøyfjorden er eit stort intakt fjordlandskap som er lite påverka av tekniske inngrep. Kulturlandskapet langs Nærøyfjorden er eit viktig element i totalopplevinga av området.

Her er verdfulle kulturlandskap og andre kulturminne i området, desse er særleg knytt til bustadar og gardsdrift. Her er og fornminne i vassdraget .

Sjølv om området er relativt vanskeleg tilgjengeleg, byr det på store friluftsverdiar. Mellom anna er her veg frå fjord til høg fjell.

Tabellane viser til kart lengst bak i rapporten. Delområde med
 *** er foreslått å tilsvare Nasjonal verdi,
 ** Regional verdi,
 * Lokal verdi og
 - Inga gradering

Prosesser og former skapt av is og vatn (P)

Ingen delområde er velt ut.

Biologisk mangfald (B)

Nr	Namn delområde	Type område	Gradering
B1	Dyrdal	Flommarkskog	*
B2	Vassetvatnet	Myrområde	*

Landskap (L)

Nr	Namn delområde	Type område	Gradering
L1	Hjølmo	Stølsområde og omgivnader	**
L2	Drego/Dreganosi	Gardsmiljø og omgivnader	**

Friluftsliv (F)

Nr	Namn delområde	Type område	Gradering
F1	Vegen frå Dyrdal til Hjølmo.	Vegstreking	*

Kulturminne (K)

Nr.	Namn på delområde	Type kulturmiljø	Gradering
K1	Dyrdal.	Kraftverk	-
K2	Skogane	Kulturlandskap	-
K3	Bygningsmiljø Dyrdal	Bygningsmiljø	-
K4	Styvidalseggi	Fangstsystem	-
K5	Handadalseggi	Fangstsystem	-
K6	Langafjellet	Fangstsystem	-

1.0 INNLEIING

1.1 *Generell omtale av vassdraget*

Vassdraget ligg i indre Sogn med utløp i Nærøyfjorden frå nord.

Dei tre elvene Vassetelvi, Styvidalselvi og Hundadalselvi renn saman til Dyrdalselvi like nedanfor Hjølmo, 500 m.o.h. Herfrå renn elva gjennom ein trong dal og ut i Nærøyfjorden ved Dyrdal (6). Opp mot 70% av arealet til vassdraget ligg over 900 m.o.h. (6).

Vegetasjonsgeografisk strekk vassdraget seg frå sørboreal til alpin vegetasjonssone. Vassdraget ligg i svakt oseanisk seksjon (A-O1, Nb-O1, Mb-O1, Sb-O1) (18).

Klima

Det er ingen klimastasjonar i nedbørfeltet, men dei klimatiske forholda er nok ikkje så ulike dei forholda ein elles finn i indre fjordstrøk i Sognefjorden, f.eks Aurland og Lærdal. Her er klimaet kjølig oseanisk til svakt kontinentalt med forholdsvis liten årsnedbør. Årsnedbøren er noko over 400 mm i Lærdal og 600 mm i Aurland. Fjellområda har eit kjølig klima med høg årsnedbør. På Myrdal (820 m.o.h.) er årsnedbøren ca 1600 mm/år, og den er truleg over 2000 mm i dei høgre fjellområda.

Generell inngrepstatus for Dyrdalselvi

Vassdraget er utan tekniske inngrep, men er prega av jordbruksverksemd (21). Der er grusveg frå Dyrdal og opp til stølen på Hjølmo. Der er og eit gamalt kraftverk som ikkje lenger er i bruk. Det er busetnad i Dyrdal og på Dregø og Dregali.

1.2 *Hydrologi og vasskvalitet*

Nedbørfeltet til Dyrdalsvassdraget har eit areal på 51 km². Nedbørfeltet strekk seg frå havnivå og opp i 1611 m.o.h. (21).

Dyrdalen har ein stegvis lengdeprofil med lite vatn og myrer til å jamne ut vassføringa i elva. Månadsvassføringskurvene syner at det er lite vatn om vinteren, ein topp som kulminerer i juni under snøsmeltinga, og om lag gjennomsnittsvassføring om hausten p.g.a. nedbør (23).

Berggrunnen høyrer til Jotundekket, ulike gneisar dominerer. Dette er bergartar som forvitrar lite, og dei tilfører dermed lite næringssaltar til vassdraget. Det er ikkje gjort analyse av vasskvalitet eller organismesamfunn (23).

1.3 Arealopplysningar

Deler av nedbørfeltet inngår i det planlagde Nærøyfjorden landskapsvernområde (7). Verneføreskriftene til landskapsvernområdet er no klart for sentral høring.

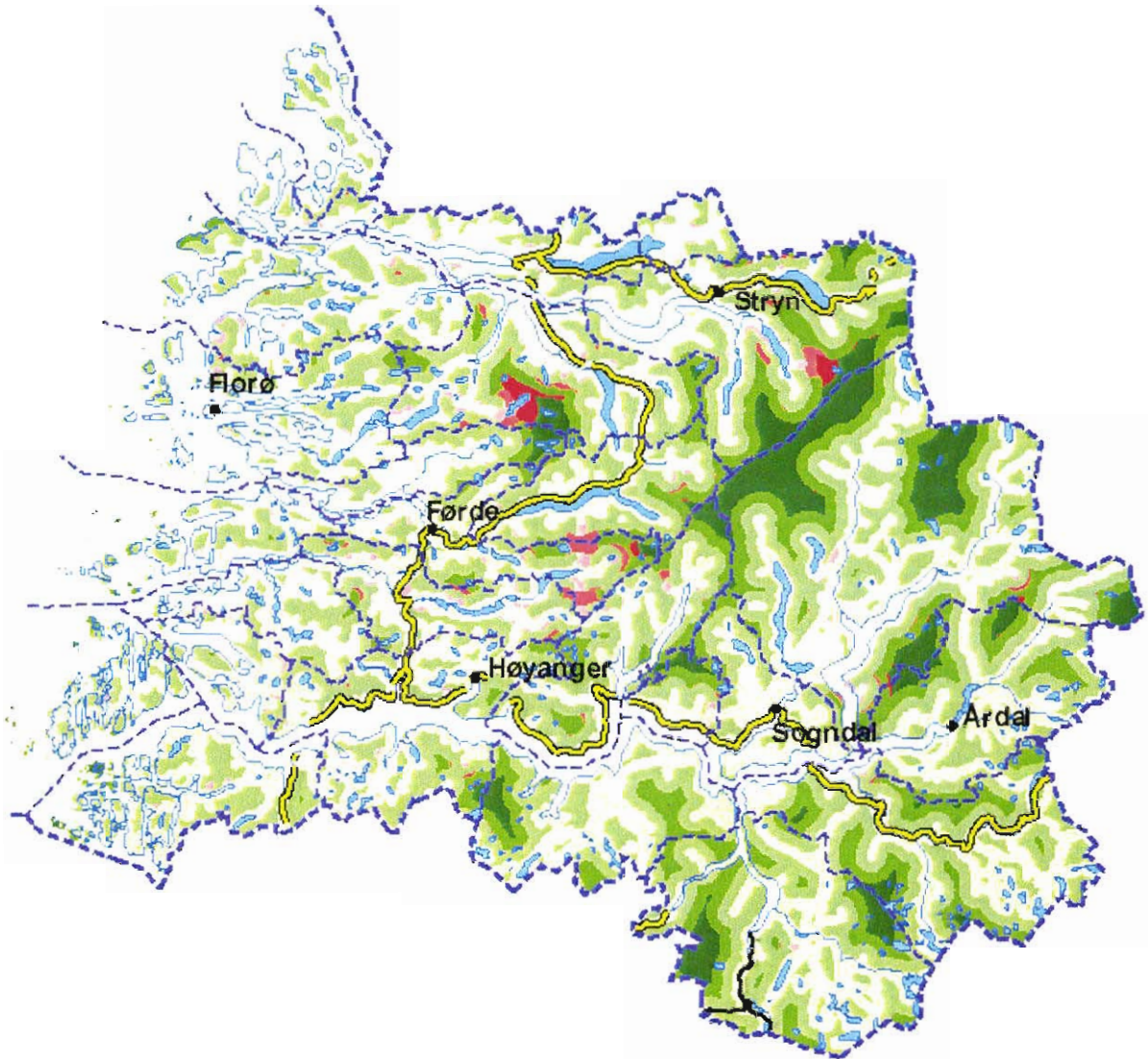
I kommuneplanen til Aurland kommune, 1991-2000 (1), er heile nedbørfeltet til vassdraget Landbruks- Natur- og Friluftsområde. Ny kommuneplan er under utarbeiding.

Inngrepsfrie naturområde

Med inngrepsfrie naturområde meiner ein område som ligg lenger enn ein kilometer frå tyngre tekniske inngrep. Desse områda er vidare inndelt i soner basert på avstand til næraste teknisk inngrep: Inngrepsfri sone 2 (1-3 kilometer frå tyngre tekniske inngrep), inngrepsfri sone 1 (3-5 kilometer frå tyngre tekniske inngrep) og villmarksprega område (> 5 kilometer frå tyngre tekniske inngrep).

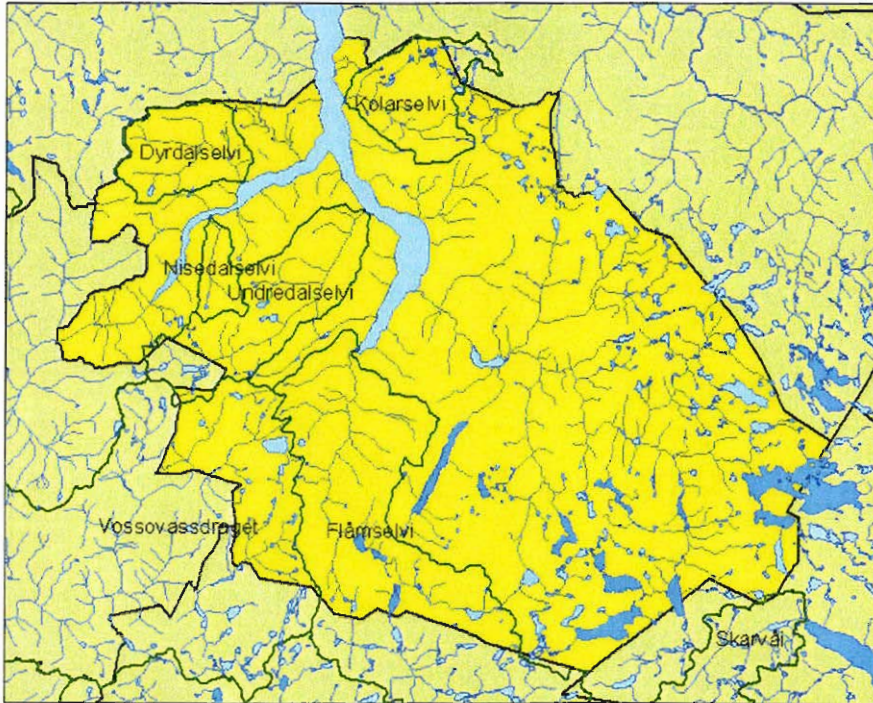
Arealstatistikk frå DN over inngrepsfrie naturområde i Noreg (3a) syner at 12 % av landarealet er såkalla villmarksprega naturområde. I Sør-Noreg har slike område vorte dramatisk reduserte frå 27 % i 1900 til 5 % i 1994. Villmarksprega areal vart i perioden 1988 til 1994 redusert med 6,2 % i Sogn og Fjordane.

Figur 1 Inngrepsfrie naturområde i Sogn og Fjordane. Gjenverande inngrepsfrie naturområde pr. januar 1994 saman med bortfall i perioden 1988-94

• **Teiknforklaring**

- Mørkerøde område er areal som pr. januar 1988 var «villmarksprega område», men som på grunn av inngrep i perioden 1988-94 ikkje lenger er «villmarksprega».
- Mellområde område er areal som pr. januar 1988 var «inngrepsfrie område sone 1», men som på grunn av inngrep i perioden 1988-94 ikkje lenger er «sone 1».
- Lyserøde område er areal som pr. januar 1988 var «inngrepsfrie område sone 2», men som på grunn av inngrep i perioden 1988-94 er vorte «inngrepsnære».
- Mørkegrøne område er «villmarksprega område» pr. januar 1994.
- Mellomgrøne område viser det meste av «inngrepsfrie område sone 1» pr januar 1994.
- Lysegrøne område viser det meste av «inngrepsfrie område sone 2» pr 1. januar 1994.

Figur 2 Grensene (grøn strek) til nedbørsfeltene til dei 5 verna vassdraga i Aurland kommune (Aurland kommune i gult). (Kartet er utarbeidd av Norges vassdrags- og energidirektorat)

1.4 Målsetjing og avgrensingar

Rapporten samanstillar og presenterer føreliggande kunnskap om natur-, kultur-, landskaps- og friluftslivs- faglege verdiar i nedbørfeltet til Dyrdalselvi. Det er lagt vekt på å i første rekke få med dei verdiane som er knytt direkte til vassdraget. Det er og tatt med verdiar i heile nedbørfeltet så langt ein har oversikt.

Rapporten er skriven med utgangspunkt i rettleiar frå DN/NVE frå september 1997.

Kunnskapsstatus

Verneverdiane i området er dårleg dokumentert. Denne VVV-rapporten bygger hovudsakleg på rapportar frå undersøkingar i samband med verneplan IV, og rapportar utarbeidd i samband med Samla Plan for vassdrag. Status frå ein del av verneverdiane kan vere endra etter dette. Det kan og finnast verneverdiar knytt til vassdraget utover det som er kjent eller innhenta informasjon om i samband med dette prosjektet. Det har ikkje vore tilgjengeleg ressursar til omfattande feltarbeid/kartlegging av verneverdiar i område med manglande informasjon.

Kapittel 2: Prosesser og former skapt av is og vatn

Dette temaet er lite dokumentert i vassdraget. Opplysningar er hovudsakleg henta frå rapport i samband med Samla Plan.

Kapittel 3: Biologisk mangfald

Opplysningar er hovudsakleg henta frå rapportar i samband med Samla Plan. Det er ikkje gjort noko kartleggingsarbeid i forhold til raudlisteartar (artar som er truga) i vassdraget.

Kapittel 4: Landskapsbilde

Dette temaet er lite dokumentert i vassdraget. Fagleg vurdering av utvalde område manglar. Områda er teke med på grunnlag av oppleving av landskapet i forhold til dei kriteria som er gitt.

Kapittel 5: Friluftsliv

Dette temaet er lite dokumentert i vassdraget. Fagleg vurdering av det utvalde området manglar. Området er teke med på grunnlag av oppleving av friluftsverdiar i forhold til dei kriteria som er gitt.

Kapittel 6: Kulturmiljø

Kulturverdiar er relativt godt dokumenterte i området.

2.0 PROSESSAR OG FORMER SKAPT AV IS OG VATN

Berggrunnsgeologi

Berggrunnen i nedbørfeltet hører til Jotundekket. Nedanfor Svidli og sørvest for ei linje Vassetfjellet-Vassetvatnet-Huldabotn ligg mangerittisk gneis som hører til den underste delen av dekket. I resten av området er det plagioklasrike bergartar som hører til i den øvre delen av jotundekket. Frå Hjørmanosi og sørover, samt i dei høgste områda aust for Dregali-Snauasete ligg anortosittiske bergart. I resten av området er det gabbroide bergartar (12).

Storformer

Dyrdalen er hengande til Nærøyfjorden. Dalen har eit typisk iserodert, u-forma tverrprofil og trappetrinnsforma lengdeprofil. Dyrdalen strekk seg nordvestover inn i fjellområde med toppar vel 1400 m.o.h. I dalbotnen har elva skore seg ned i den breeroderte overflata. Ved Hjørmanosi deler dalen seg i tre greiner som ender i botnar. I Huldabotn og Vassbotn ligg vatn (12).

2.1 Vassdragelement og dagens prosessar

Nede ved fjorden ligg ei resent elvevifte. Her er og rester etter eit terrassert breelvdelta avsett opp til 40-55 m.o.h. Elva utviklar deltaet vidare i dag (12).

2.2 Former og spor etter avslutta prosessar

I dalbotnen opp til Dregali ligg ein del morene. Dalsidene i dette området er dominert av skredmateriale. Både Vassetelvis dalgang og Styvisdalen er sterkt prega av skredmateriale og morene i dalsida. I dalsidene er avsetningane sterkt ravinerte (12).

I dalbotnane og dalsidene dominerer morene- og skredmateriale, men i dei slakaste partia er der elveavsetningar. I Styvisdalen er dalbotnen trong og her dominerer skredmateriale og morenemateriale heilt ned til elva (12).

I Styvisdalen, ved Huldabotn og ved Vassbotn ligg ryggforma avsetningar (12).

I høgfjellet dominerer blokkhav og fjell i dagen (23).

2.3 Andre geofaglege element

Rasskard er vanlege, for eksempel aust for Dreganosi (23).

2.4 Utvalde delområde og objekt

Geologiske førekomstar eller område som ser ut til å ha særleg stor verdi i naturvernsamanheng er ikkje kjent innan vassdraget. Ingen delar peikar seg heller ut som spesielt veileigna til bruk som geologiske referanseområde (12). Området er ikkje systematisk undersøkt så ein kan derfor ikkje rekne med at denne rapporten klarer å fange opp alle aktuelle verneverdige objekt/delområde.

3.0 BIOLOGISK MANGFALD

3.1 Ferskvassbiologi

Elva renn bratt det meste av strekninga, men mot fjorden er terrenget slakare og sjøaren kan truleg gå opp her. Elva er stri og masseførande og dårleg eigna for gyting og oppvekst for fisk (21).

3.2 Naturtypar

Vassdraget er representativt for dei næringsfattige områda i Nærøyfjorden (21). På grunn av næringsfattig berggrunn og jordsmonn er vegetasjonen generelt fattig, lite variert og lågproduktiv (23).

Bjørkeskog er den vanlegaste skogstypen, men her er innslag av furu på små kollar i tørrare parti og gråor på fuktigare parti. Desse er lokalisert på vestsida av Dyrdalselvi og nedanfor Geitaskardlinosi (6). I dei sørausteksponerte rasmarkane mot Dyrdal er der mindre bestand av edellauvskog. Desse er ikkje synfarte (6). Langs fjorden finst elles beitepåverka tørrberg og tørrbakker (6). På flatene i dei nedre delane av vassdraget er det blandingsskog med gråor og bjørk, og furu på småkoller. Desse er grasdominerte (6).

Langs elva i Dyrdal er det ein del dyrka mark. I tillegg veks her beitepåverka, grasdominerte flommarksgråorskogar (B1).

Rundt Vassetvatnet (B2) ligg eit større myrområde (23). Dette er ikkje botanisk undersøkt.

3.3 Vilt

Vassdraget vurderast til å ha middels verdi for viltinteressene (23).

Vassdraget har minst 93 fuglearter, eit høgt tal i eit såpass lite nedbørfelt. Vurdert ut frå tida som var avsett til registreringar (3 dagar, sommaren 1983) kan ein seie at resultatet er oppsiktsvekkjande høgt (13).

Både rovfugl, hønsefugl og sporvefugl er talrike i området (13). Sporvefuglane er særleg talrike i området Dregali-Drego (13). Hønsehauk og gråspett er registrert hekkande (13), og er raudlisteartar (truga artar). Hønsehauk er "Sårbar" og gråspett er "Hensynskrevende". Det er ikkje opplyst om kor desse blei observert. Kvitryggspett, smålom, storlom, hønsehauk, kongeørn, jaktfalk og hubro, alle raudlisteartar, er og observert i vassdraget, men hekking er

ikkje påvist (13). Ved Vassetvatnet (B2) er eit større myrområde som er ein viktig hekkebiotop for mange fuglearter (13).

I høgfjellet blei mellom anna fjellrype, steinskvett og snøsporv påvist rugande. Generelt må fuglefaunaen i fjellet karakteriserast som artsfattig, men med relativt stor tettheit av enkeltartar, som f. eks steinskvett.

Lirype er relativt vanleg i dalane og liene. Særleg i Vassetdalen skal det vere gode rypeterreng. Fjellrype er noko mindre talrik enn lirype og er mest vanleg i fjella rundt Vassetdalen (14). Orrfugl er vanleg men ikkje talrik i Dyrdalen (14).

Bestanden av hjort er god og har vore i vekst dei siste åra. Rein frå bestanden på Vikafjellet kan trekke austover mot Dyrdalen. Raudreven er talrik, andre vanlege rovpattedyr i området er mink, røyskatt og snømus (21). Det er og sett streifdyr av elg i Dyrdalen (14).

Det er bra bestand av hare og ekorn i nedre delar av vassdraget (23). Fleire artar av spissmus, flaggermus, stumpmus og mus er sett, men artsbestemming er ikkje gjort (14).

3.4 Utvalde delområde og objekt

Delområda er og omtalt under kapittel 3.2 - 3.3.

B1 Dyrdal

I Dyrdal finst beitepåverka, grasdominerte flommarksgråorskogar. Det siste stykket mot fjorden fell elva relativt bratt og flommarkane har minerogent materiale der vegetasjonen bare er fragmentarisk utvikla (6). Flommarkskog er ein viktig naturtype i følgje DN-handbok 13-1999, kor naturtypar med stor verdi i biologisk-mangfald- samanheng er kartlagde (3b). Flommarkskogane i Dyrdal er ikkje godt kartlagde.

B2 Vassetvatnet

Ved Vassetvatnet er eit større myrområde som er ein viktig hekkebiotop for mange fuglearter. Dette reknast som eit lokalt verneverdig våtmarksområde (oligotroft) (13).

Tabell 1 Verdivurdering v/Biologisk mangfald

Nr	Namn delområde	Naturtype	Grad.	Hovudkriterium				Støttekriterium			
				H01	H06	H05	H07	S05	S06	S03	S04
B1	Dyrdal	Flommarkskog	*				x	x			
B2	Vassetvatnet	Myrområde	*	x				x	x		

NR. Refererer til lokalitetens nummer på kartet bak i rapporten

GRADERING Angir lokalitetens verdi etter en samlet vurdering av hvilke hoved- og støttekriterier som er gjeldende. Gradering skjer etter en 4-delt skala:

*** Nasjonalt viktig verdi

** Regionalt viktig verdi

* Lokalt viktig verdi

- Ikke angitt verdi

H01 Urørt

H06 Sårbart

H05 Sjeldan

H07 Variasjon

S05 Biologisk funksjon

S06 Arealstorleik

S03 Forskingsverdi

S04 Pedagogisk verdi

Merknad

Området er ikkje systematisk undersøkt så ein kan derfor ikkje rekne med at denne rapporten klarer å fange opp alle aktuelle verneverdige objekt/delområde.

4.0 LANDSKAPSBILDE

Nærøyfjorden er den mest dramatiske fjorden i Sogn og Fjordane når det gjeld topografi, og er ei av dei få fjordarmene i fylket utan større inngrep som vegar og kraftlinjer i fjordsidene. Den 17 km lange fjorden er bare 240 m på det smalaste og har fjell som reiser seg steilt opp i 12-1400 m.o.h. Nærøyfjorden har av den grunn vore reisemål for turistar sidan slutten av førre hundreår (10).

4.1 Landskapsregion og særpreg

Vassdraget peikar seg ikkje ut som referanseområde isolert sett, men må sjåast i samanheng med heile området rundt Nærøyfjorden. Nærøyfjorden er eit stort intakt fjordlandskap som er lite påverka av tekniske inngrep (21, 23).

Nærøyfjorden har markerte relieffkontrastar og eit landskapsbilete som dominerast av steile bergveggar, store fossefall og alpine terrengformar (21). Landskapet i Dyrdalsvassdraget er typisk for denne regionen (23).

Dyrdalen har ein u-forma tverrprofil, og lengdeprofilen er stegvis. Landskapet er prega av eit iserodert dalføre som er hengande til Nærøyfjorden. Dalen ender i ein botn. Elva renn i jamne stryk og her er relativt få fossar (21).

NIJOS har gjort ei inndeling av Noreg i 45 landskapsregionar. Desse er igjen delt inn i til saman 534 underregionar (4). Regioninndelinga baserer seg på natur- og kulturgitte tilhøve som blir vurdert samla, men med landskapsform som det viktigaste kriteriet. Området er i all hovudsak omfatta av region 23, indre vestlandsbygder og region 15, lågfjellregionen i Sør-Noreg. Underregion 23.04, fjordmøte (5).

4.2 Framtredande landskapselement

Små slåtteteigar og høyløer langs vegen oppover dalen er ei oppleving som vitnar om at det her tidlegare var omfattande jordbruksdrift i dalen.

4.3 Utvalde delområde og objekt

Fagleg vurdering av delområda manglar. Områda er tatt med på grunnlag av oppleving av landskapet i forhold til dei kriteria som gjeld.

L1 Hjørmo

På Hjørmo ligg eit stølsområde som no ikkje lenger er i drift. Bygningane her er framleis i god stand, og landskapet er ope. Stølsområdet ligg inneklemt mellom bratte fjellvegger, og det er ein flott oppleving å komme inn i dette området.

L2 Drego/Dreganosi

Bygningsmiljøet og kulturlandskapet på Drego er ei slående landskapsoppleving, i bakgrunnen tronar Dreganosi som i seg sjølv er eit mektig landskapselement.

Tabell 2 Verdivurdering v/ Landskap

Nr	Namn delområde	Grad.	Hovudkriterium				Støttekriterium			
			H06	H07	H08	H09	S07	S08	S09	S10
L1	Hjørmo	**			x	x				x
L2	Drego/Dreganosi	**		x	x	x				x

NR. Refererer til lokalitetens nummer på kartet bak i rapporten

GRADERING Angir lokalitetens verdi etter en samlet vurdering av hvilke hoved- og støttekriterier som er gjeldende. Gradering skjer etter en 4-delt skala:

- *** Nasjonalt viktig verdi
- ** Regionalt viktig verdi
- * Lokalt viktig verdi
- Ikke angitt verdi

H06	Sårbart	S07	Urørt
H07	Variasjon	S08	Sjeldan eller særprega
H08	Heilskap	S09	Typisk
H09	Inntrykkstyrke	S10	Historisk dokument

5.0 FRILUFTSLIV

5.1 *Friluftsområde*

Det er hovudsakleg områda ned mot Nærøyfjorden som er eigna for varierte friluftaktivitetar. Fjorden er eigna for båtferdsle, og Dyrdal har fine moglegheiter for ilandstiging. Fjorden rundt utløpet av vassdraget er mykje brukt til padleaktivitetar. Ein privatperson arrangerar padlekurs for mellom anna skuleklasser i Dyrdal. Bruken av området er mest lokal i form av turgåing og hjortejakt (21).

Dei øvre delane av nedbørfeltet er vanskeleg tilgjengeleg på grunn av dei topografiske forholda (23). Terrenget er tildels vilt og uframkommeleg, men opplevingsverdien er, av same grunn, uvanleg stor.

Det manglar vegsamband til området. Båttrafikken på Nærøyfjorden legg til her på oppfordring. Denne trafikken er lite omfattande på vinteren.

I kommunal plansamanheng er området Salthella ved Dyrdal klassifisert som særskild viktig for friluftslivet (båtutfartsområde) (23, 1). Den same staden nemnes i FRIDA-registeret som eit badeområde, og båtutfartsområde med lokal verdi som er svært høgt prioritert. Salthella er ei sandstrand, som reknast som den finaste badeplassen i Nærøyfjorden (9 s 1). Området ligg utanfor sjølve nedbørfeltet til vassdraget.

5.2 *Hytter, stinett, pilgrimsleder*

Frå fjorden går det veg og stølsveg til stølen på Hjølmo (ca 500 m.o.h.). Frå Hjølmo er det turstiar vestover mot Vikafjellet og nordover mot Fresvikbreen.

I "Norsk sti og løypeplan" (2) er nedbørfeltet til Undredalsvassdraget plassert i Sone 1; "Naturområde utan tilrettelegging" og vert difor omfatta av retningslinjene som gjeld for denne sona (Areal for friluftsliv utan tilrettelegging av noko slag. Ingen nye innretningar for friluftsliv. Aktuelle naturvernområde).

5.3 *Naturturisme*

På grunn av dei ekstreme opplevingsverdiane i Nærøyfjorden er fjorden verdskjent, på same måte som Geirangerfjorden (11). Fjorden er derfor ein turismagnet, og om sommaren arrangerast det hyppige båt- og ferjeturar på fjorden. Kombinert med togtur med Flåmsbana er dette ein av dei største turistattraksjonane Noreg har.

Området er altså ein viktig del av eit viktig turistområde, men turistane går sjeldan i land i Dyrdal.

5.4 *Jakt og fiske*

De siste tre åra er det gitt ca 14 hjorteløyve innanfor nedbørfeltet til vassdraget, mesteparten av dette takas ut (25).

5.5 *Utvalde delområde og objekt*

F1 *Vegen frå Dyrdal til Hjølmo*

Det går veg frå fjorden og opp til garden Drege, herfrå går det stølsveg vidare opp til stølen Hjølmo. Det er ein flott oppleving å følgje denne vegen som tar deg heilt opp i høgjellet. Fagleg vurdering av delområdet manglar. Området er tatt med på grunnlag av oppleving av området i høve til dei kriterium som gjeld.

Tabell 3 Verdivurdering v/Friluftsliv

Nr	Namn på delområde	Grad.	Hovudkriterium				Støttekriterium		
			H01	H10	H11	H12	S11	S12	S13
F1	Vegen frå Dyrdal til Hjølmo.	*		x				x	

NR. Refererer til lokalitetens nummer på kartet bak i rapporten

GRADERING Angir lokalitetens verdi etter en samlet vurdering av hvilke hoved- og støttekriterier som er gjeldende. Gradering skjer etter en 4-delt skala:

- *** Nasjonalt viktig verdi
- ** Regionalt viktig verdi
- * Lokalt viktig verdi
- Ikke angitt verdi

H01 Urørt
H10 Oppleving
H11 Eigna
H12 Dagens bruk

S11 Tilgjengeleg
S12 Naturkvalitet
S13 Kulturkvalitet

6.0 KULTURMILJØ

6.1 Vassdragsrelaterte kulturmiljø

Ved elva nær utløpet ligg eit grendekraftverk frå mellomkrigstida (K1) og restar etter ei sag.

6.2 Verdfulle kulturlandskap

I prosjektet "Nasjonal registrering av verdfulle kulturlandskap frå 1994, er Nærøyfjorden eit av dei 6 prioriterte områda i Sogn og Fjordane. Det er peikt på at området bør få særleg merksemd, som eit eksempel på fjordkulturlandskapet. Vassdraget er ein del av dette miljøet.

6.3 Andre kulturminne/-miljø

Området har varierte kulturminne som dekker eit langt tidsrom (21). Området har gardsbusetnad med verdfulle gamle bygningar og tufter etter husmannsplassar. Ved fjorden ligg det naust og ved elva nær utløpet eit grendekraftverk frå mellomkrigstida og restar av ei sag (21).

Det er gjort funn frå steinalderen ved fjorden. Gravrøysar og gravfunn vitnar om fast gardsbusetnad på Dyrdal og Drego i yngre jernalder. På Drego er det funnet ei mannsgrav frå 600-800 e.kr. Tuft og røysar på Dyrdal kan vere spor etter ein øydegard (23).

På øydestølene Kolsete og Toristølen kan det vere spor etter stølsdrift i jernalder/middelalder (21).

I fjellet er det særskilt mange og varierte anlegg for jakt og fangst. Dei store fangstanlegga på Styvidalseggi (K4), Handadalseggi (K5) og på Langafjellet (K6) er av dei vestlegaste som er kjent av denne typen i landet (21, 23).

På Hjølmo og Vassete er det gamle stølsbygningar. Garder på begge sider av fjorden hadde stølsretter i Dyrdalen (21).

På Dyrdal skal det ha vore tingstad, og her har frå gamalt av vore eit lite bygdesentrum. Kulturminne frå nyare tid er hovudsakleg knytt til fast busetnad og stølsdrift. Dyrdal har eit særprega bygningsmiljø som det er viktig å ta vare på for framtida. Husklyngjene ligg som blikkfang i fjordlandskapet (11).

6.4 Utvalde delområde og objekt

K1 Kraftverk i Dyrdal

Ved elva nær utløpet ligg eit grendekraftverk frå mellomkrigstida og restar etter ei sag. Kraftverket blei bygd i 1923, og var i drift fram til 1963. Huset er i god stand, og det innvendige maskineriet er framleis intakt. Utanfor kan ein sjå restar etter rørleidningane. Dette er det einaste kraftverket i kommunen der ikkje bare skallet står att.

Turbinen skal vere den einaste av sitt slag i Noreg, og blei konstruert særskilt med tanke på den store fallhøgda i Dyrdalselvi. Kraftverket har altså både kulturhistorisk og teknisk interesse, og reknast som eit kulturminne med lokal interesse som bør bevarast, eit kulturminne som har så høg verneverdi at det bør sikrast ved særskilt tiltak (f.eks spesialregulering gjennom Plan- og bygningslova). Det kan vere aktuelt å bruke kraftverket i undervisningssamanheng (20).

K2 Skogane

Eit verdfullt kulturlandskap, Skogane (EDNA 1421-28) ligg like sør for Dyrdal (utanfor nedbørfeltet til vassdraget). Hagemarksområdet på Skogane viser tilbake på intensiteten i det eldre jordbrukslandskapet med maksimal utnytting av alle naturressursane. Trass i karrig grunn blei det rydda små slåtteteigar i heile utmarka, og lauvtree blei utnytta til fôr (8). Det finst restar etter gamle bygningar og tekniske anlegg. Ein kan sjå tuftene etter ein gammal husmannsplass. I tillegg til ulike steinopplegg som rydningsrøyser og steingardar. Til husmannsplassen hørte mange små teigar rundt husa og i utmarka (15).

Området er eit av 15 som er plukka ut i "Kulturlandskap og kulturmarkstypar i Aurland kommune". Målet her var å sikre eit representativt utval av kulturlandskap og kulturmarkstypar i kommunen (15).

K3 Bygningar Dyrdal

Dyrdal har eit særprega bygningsmiljø som det er viktig å ta vare på for framtida. Husklyngjene ligg som blikkfang i fjordlandskapet (11).

K4, K5 og K6

Fangstsystem på Styvidalseggi (K4),

Handadalseggi (K5) og

på Langafjellet (K6)

I fjellet er det særskilt mange og varierte anlegg for jakt og fangst. Dei store fangstanlegga på Styvidalseggi, Handadalseggi og på Langafjellet er av dei vestlegaste som er kjent av denne typen i landet. Dei består av dyregraver, bogastille og ledegjerde. På Langafjellet skal det vere om lag 50 bogastille bare i den sentrale delen av systemet. Ei av dyregravene er datert til eldre jernalder. Konsentrasjonen av jakt- og fangstminne i fjellet er sjeldan og verdfull og har stor regional verdi (21, 23). Fangstsystema på Langafjellet er ikkje kartfesta.

Tabell 4 Område med viktige kulturminne

Nr.	Namn på delområde	Type kulturmiljø
K1	Dyrdal.	Kraftverk
K2	Skogane	Kulturlandskap
K3	Bygningar Dyrdal	Bygningsmiljø
K4	Styvidalseggi	Fangstsystem
K5	Handadalseggi	Fangstsystem
K6	Langafjellet	Fangstsystem

Merknad

Fagleg vurdering manglar for delområde K3

7.0 AKTUELLE TRUGSMÅL

Jordbrukslandskapet med bygningsmiljø og kulturminne er ein viktig del av opplevingsverdiane i Nærøyfjorden. Området må derfor forvaltast slik at det er rom for både vern og bruk av området. Eventuell næringsverksemd vil likevel måtte skje innanfor visse rammer av omsyn til verneverdiane (11).

Sidan her er lite press er her få reelle trugsmål mot vassdragsmiljøet. Ein alvorleg trussel mot verneverdiane i Dyrdalsvassdraget kan vere fråflytting, og påfølgjande attgroing av kulturmark. Verdfulle landskapsopplevingar og kulturmiljø kan da gå tapt.

Der er kartlagt store verdfulle Anortosittoområde i Gudvangen. Uttak herfrå, med påfølgjande utskipping gjennom Nærøyfjorden, vil redusere opplevingsverdien dette mektige, urørte landskapet har.

8.0 LITTERATUR

1	Aurland kommune 1991-2000. Kommuneplanen. Arealdelen.
2	Direktoratet for naturforvaltning, 1990. Norsk sti og løypeplan, del 1.
3a	DN 1998: Arealstatistikk over inngrepstfrie naturområde.
3b	Direktoratet for Naturforvaltning. Kartlegging av naturtyper. Verdssetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13-1999.
4	Elgersma, A. og Asheim, V. 1998. Landskapsregioner i Norge – landskapsbeskriving. NIJOS-rapport 2/98.
5	Elgersma, A. og Sønstebø, G. 1994. Landskapet i Sogn og Fjordane, delrapport II. Indre Sogn. NIJOS Rapport nr. 6/94.
6	Evensen, A. 1984. Botanisk synfaring i Dyrdalselvi. Fagrapport til prosjektet Samla plan for vassdrag.
7	Fylkesmannen i Sogn og Fjordane og Fylkesmannen i Hordaland, 1996. Framlegg til Nærøyfjorden Landskapsvernområde 29.10.96.
8	Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Miljøvernavdelinga. EDNA. Registrerte område av naturverninteresse i 1421 Aurland.
9	Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Miljøvernavdelinga. FRIDA. Registrerte område av friluftsinntresse i 1421 Aurland.
10	Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Miljøvernavdelinga, 1994. Enkel skjøtselsplan for Styvi-Holmo landskapsvernområde. Rapport nr 4-1994.
11	Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Miljøvernavdelinga, 1991. Verneverdiar i Nærøyfjorden og Aurlandsfjorden med serleg vekt på Styvi-Holmo landskapsvernområde. Rapport nr 4-1991.
12	Geologien i indre Sogn (biblioteket fylkesmannen) Geofag. Vassdragsrapport 287 Dyrdalselv og 291 Nisedalselvi.
13	Godø, G., 1983. Ornitologiske registreringer i forbindelse med Samla plan for forvaltning av vassdragsressursene i Sogn og Fjordane sommeren 1983. 287 Dyrdalselva.
14	Godø, G. 1983. Samla plan for forvaltning av vassdragsressursane. Fagrapport. Vilt og Jakt. 287 Dyrdalselva, 291 Nisedalselva. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Miljøvernavdelinga.
15	Hauge, L. 1989. Kulturlandskap og kulturmarkstypar i Aurland kommune. Kulturlandskap og kulturmarkstypar i Sogn og Fjordane, bruk og vern. Rapport nr 6. Sogn og Fjordane Distriktshøgskule Skrifter 1989:9. ISBN 82-7282-064-1
16	Løne, T. og Heiberg, E. 1981. Utgreiing om verneverdiar i Nærøyfjorden. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane.
17	Sørensen, J. 1983. Samlet plan 1983. Friluftsliv. 287 Dyrdalselvi, 291 Nisedalselvi. Miljøverndepartementet.
18	Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge: vegetasjon, Statens kartverk, Hønefoss
19	Nasjonale registrering av verdfulle kulturlandskap, 1994. Verdfulle kulturlandskap i Norge. Del 4 sluttrapport frå det sentrale utvalget.
20	Nielsen, M. 1990. Plan for vern av kulturminne i Aurland kommune. Del 1. Materielle kulturminne . Aurland kommune, kulturretaten.
21	Norges offentlige utredninger. Verneplan for vassdrag IV. NOU 1991: 12A+B. Universitetsforlaget Oslo. S 153-154 (A), s 96-97 (B).

22	Rudsengen, A. 1990. "Natur- og miljøutfordringer i Aurland kommune". Sogn og Fjordane Distrikthøgskole skrifter 1990:4.
23	Sogn og Fjordane Fylkeskommune, 1983-1984. Vassdragsrapport. 287 Dyrdalselvi, 291 Nisedalselvi. Samla plan for vassdrag.
24	Sørensen, J. 1983. Samla plan for forvaltning av vassdragsressursane. Fagrapport. Landskapsbeskriving. 287 Dyrdalselva, 291 Nisedalselvi. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Miljøvernavingdelinga.

Munnlege kjelder

25. Tall frå viltutvalet Aurland kommune

9.0 KRITERIER OG VERDISSETTING BENYTTET I RAPPORTEN

Tabell 5 Oversikt over fagområde vurdert i verneplan I-IV og i VVV-prosjektet, og kriteria benyttet i VVV-prosjektet.

Inndeling av verneverdier	Fagområde brukt i VP I-IV, nå inkludert	Hovedkriterier	Støttekriterier
Prosesser og former skapt av is og vann	Geofag Hydrologi Naturvern	H 01 Urørthet H 02 Historisk dokument H 03 Variasjon og mangfold H 04 Typiskhet H 05 Sjeldenhet, egenverdi	S 01 Sårbarhet S 02 Del av system S 03 Forskningsverdi S 04 Pedagogisk verdi
Biologiske og økologiske verdier	Botanikk Ornitologi Ferskvannsbiologi Vilt Fisk Naturvern	H 01 Urørthet H 06 Sårbarhet H 05 Sjeldenhet H 07 Variasjon og mangfold	S 05 Biologisk funksjon S 06 Arealstørrelse S 03 Forskningsverdi S 04 Pedagogisk verdi
Landskapsbilde	Friluftsjnteresser Geofag	H 08 Helhet H 09 Inntrykkstyrke H 07 Variasjon H 06 Sårbarhet	S 07 Urørthet S 08 Sjeldenhet eller særpreg S 09 Typiskhet S 10 Historisk dokument
Friluftsliv	Friluftsjnteresser Jaktinteresser Geofag	H 01 Urørthet H 10 Opplevelse H 11 Egnethet H 12 Dagens bruk	S 11 Tilgjengelighet S 12 Naturkvalitet S 13 Kulturkvalitet
Kulturminne og -miljøer	Kulturverninteresser	H 01 Mangfold H 02 Pedagogisk verdi H 03 Sjeldenhet H 04 Typiskhet	S 01 Bruksverdi S 02 Symbolverdi, identitetsverdi

Metode for utpeking og gradering av verdi

Hensikten og hovedmålsettingen med prosjektet er å peke ut de viktigste områdene innenfor de temaene som rapporten omfatter. De kriteriene som er listet opp på foregående side brukes for å karakterisere og fange opp de delområder som har spesielle kvaliteter i nedslagsfeltet. Disse er igjen et utvalg av de kriteriene som ble brukt i verneplanarbeidet for å skille ut vassdrag med særlig verdi for natur- og kulturfag eller friluftslivsinteresser.

I tillegg brukes disse kriteriene til å foreslå en gradering av delområdets verdi i forhold til nasjonal, regional og lokal målestokk. Ofte vil den gjennom VVV-prosjektets foreslåtte verdien for et delområde/objekt falle ut som noe "høyere" sammenlignet med andre verdivurderinger som har vært gjort. I VVV-prosjektet har denne forskjellen vært begrunnet med at de enkelte vernede vassdragene har en egenverdi i nasjonal målestokk, ut fra at de enkelte vassdragene i verneplan I-IV, til sammen utgjør en helhet med betydning for å bevare et bredt spekter av norsk vassdragsnatur. Hensikten er at denne graderingen skal gi en pekepinn på delområdets betydning i sammenheng med verneplan for vassdrag I-IV som helhet. For nye VVV-prosjekter fra og med 1999, vil disse graderingsprinsippene evt. bli vurdert på nytt.

De arealer som er pekt ut skal i størst mulig utstrekning være i tilknytting til vassdragsnære arealer langs elv, vatn og bekker. I tillegg kommer delområde med tilknytting til breer. Dersom enkelte kvaliteter som ligg utenfor de vassdragsnære arealene var viktige for at vassdraget ble vernet så er også disse delområder/objekter tatt med i oversikten over verdier. Avgrensningen er en foreslått avgrensning ut fra eksisterende kjennskap til hvor verdiene i vassdraget finnes. Hensikten med avgrensning på kart er at disse skal fungere som en pekepinn for hvor de viktigste kjente forekomstene/delområdene finnes i nedbørsfeltet.

Graderingsprinsipper

Her er det blitt brukt en standardiseringsmetode som betyr at dersom et delområde kjennetegnes ved at et eller flere av kriteriene kan sies å være oppfylt/tilstede, ifølge definisjon ¹, så vil delområdet også gis en verdi. Verdien bestemmes da ut fra antallet hoved- eller oppfangingskriterier og antallet støttekriterier som kan brukes for å karakterisere delområdets friluft-, naturfaglige eller kulturfaglige kvaliteter.

1. Prosesser og former skapt av vatn og is

*** *Nasjonalt viktig verdi*

- a) Minimum et hovedkriterium med nasjonal/internasjonalt kjente verdier,
- b) alternativt minimum tre hovedkriterier

** *Regionalt viktig verdi*

- a) To hovedkriterier + minimum et støttekriterium

* *Lokalt viktig verdi*

- a) Minimum et hovedkriterium

¹ Definisjon av kriteriene finnes i "Dokumenterte verdier i vernede vassdrag -En veileder for tilrettelegging og vurdering av informasjon" og som finnes hos blant andre fylkesmannens miljøvernavdeling.

2. Biologiske og økologiske verdier

******* *Nasjonalt viktig verdi*

- a) Et eller flere dokumenterte nasjonal/internasjonale verdier, eller
- b) Minimum to hovedkriterier + minimum to støttekriterier

****** *Regionalt viktig verdi*

- a) To hovedkriterier

***** *Lokalt viktig verdi*

- a) Minimum et hovedkriterium

3. Landskapsbilde

******* *Nasjonalt viktig verdi*

- a) Minimum et hovedkriterium med nasjonal/internasjonale kjente verdier eller
- b) Minimum to hovedkriterier + minimum to støttekriterier

****** *Regionalt viktig verdi*

- a) Minimum to hovedkriterier

***** *Lokalt viktig verdi*

- a) Minimum et hovedkriterium

4. Friluftsliv

******* *Nasjonalt viktig verdi*

- a) Et eller flere dokumenterte nasjonale/internasjonale verdier, eller
- b) Minimum 2 hovedkriterier + minimum et støttekriterium

****** *Regionalt viktig verdi*

- a) To hovedkriterier, eller
- b) Minimum to støttekriterier med regional verdi

***** *Lokalt viktig verdi*

- a) Minimum et hovedkriterium,
- b) Minimum et støttekriterium

5. Kulturminner og miljøer

I første omgang er det ikke aktuelt med verdivurdering i VVV-prosjektet, kun registrering.

10.0 KART

Tillatelsesnummer: LKS82003-O3647

PROSESSER OG FORMER SKAPT AV IS OG VATN

Ingen delområde er velt ut.

Kart nr. 1

BIOLOGISK MANGFALD		GRADERING
NR.	NAMN PÅ LOKALITET	
B1	Dyrdal	Lokal
B2	Vassetvatnet	Lokal

Kart nr. 2

LANDSKAPSBILDE		GRADERING
NR.	NAMN PÅ LOKALITET	
L1	Hjølmo	Regional
L2	Drego/Dreganosi	Regional

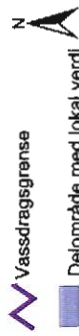
Kart nr. 3

FRILUFTSLIV		GRADERING
NR.	NAMN PÅ LOKALITET	
F1	Vegen frå Dyrdal til Hjølmo	Lokal

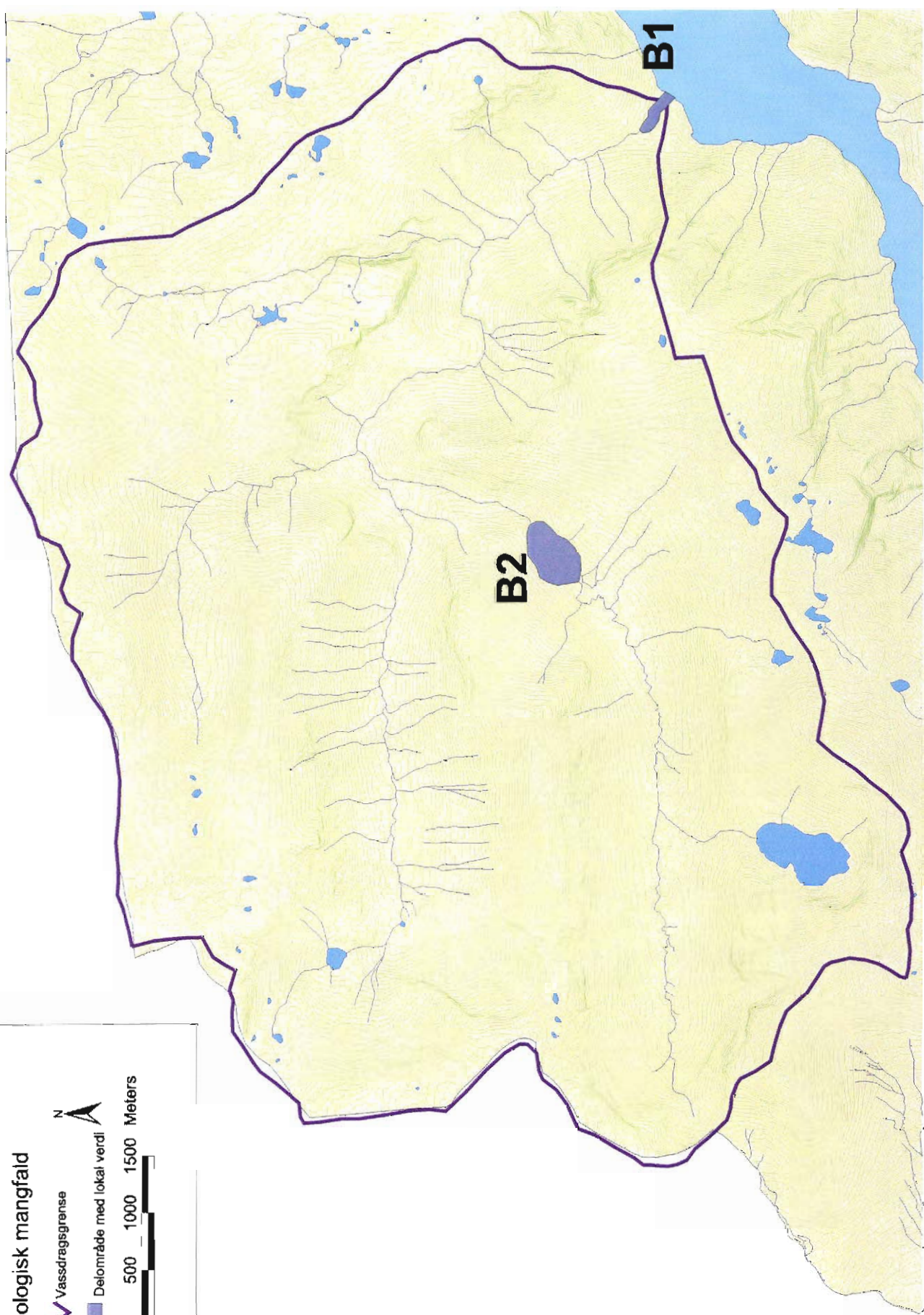
Kart nr. 4

KULTURMINNER		IKKJE VERDIGRADERT
NR.	NAMN PÅ LOKALITET	
K1	Dyrdal.	–
K2	Skogane	–
K3	Bygningsmiljø Dyrdal	–
K4	Styvidalseggi	–
K5	Handadalseggi	–
K6	Langafjellet	–

Biologisk mangfold

0 500 1000 1500 Meters

Landskapsverdiar

Verdivurdering

Regional verdi

Lokal verdi

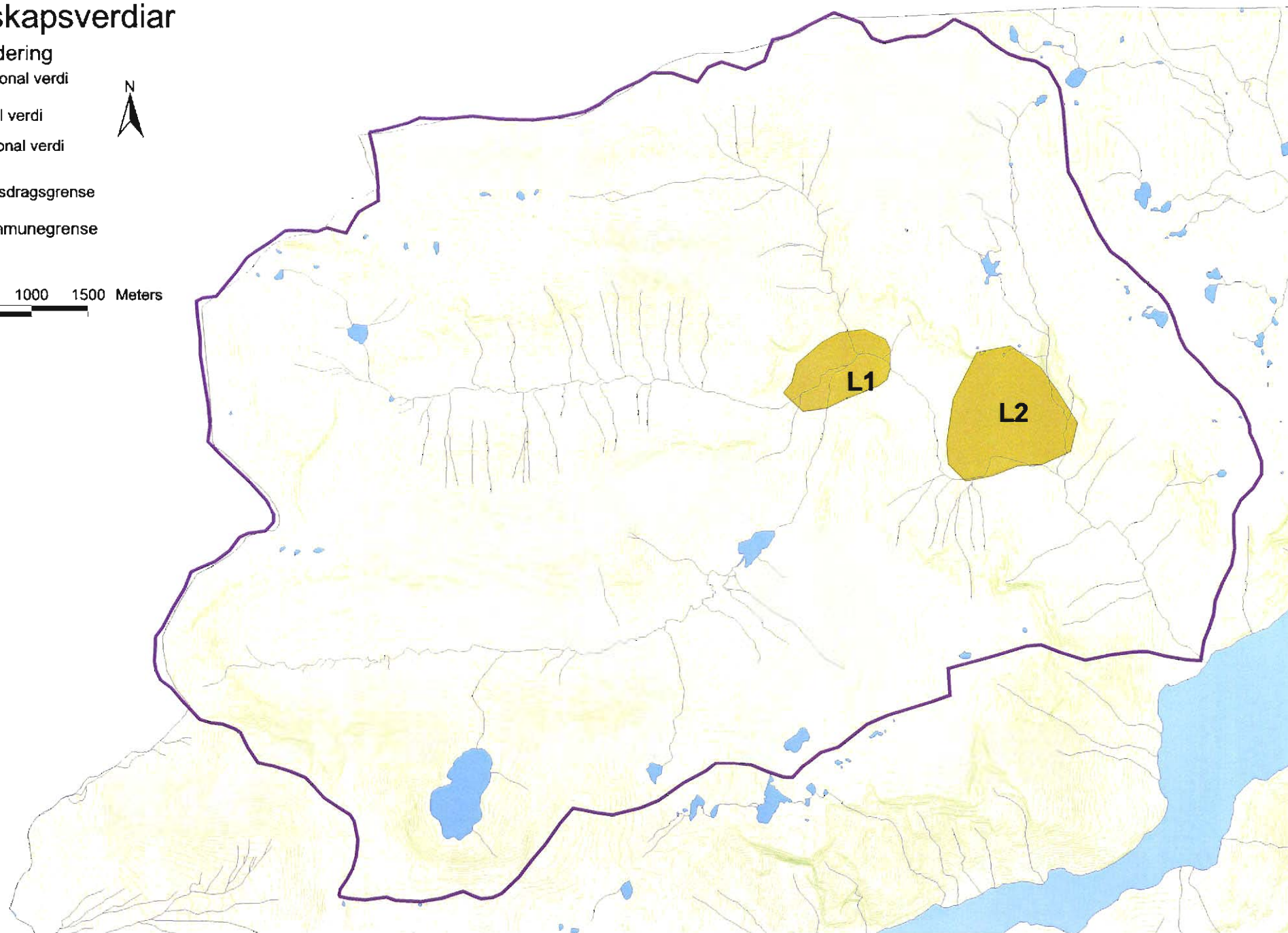
Nasjonal verdi

Vassdragsgrense

Kommunegrense

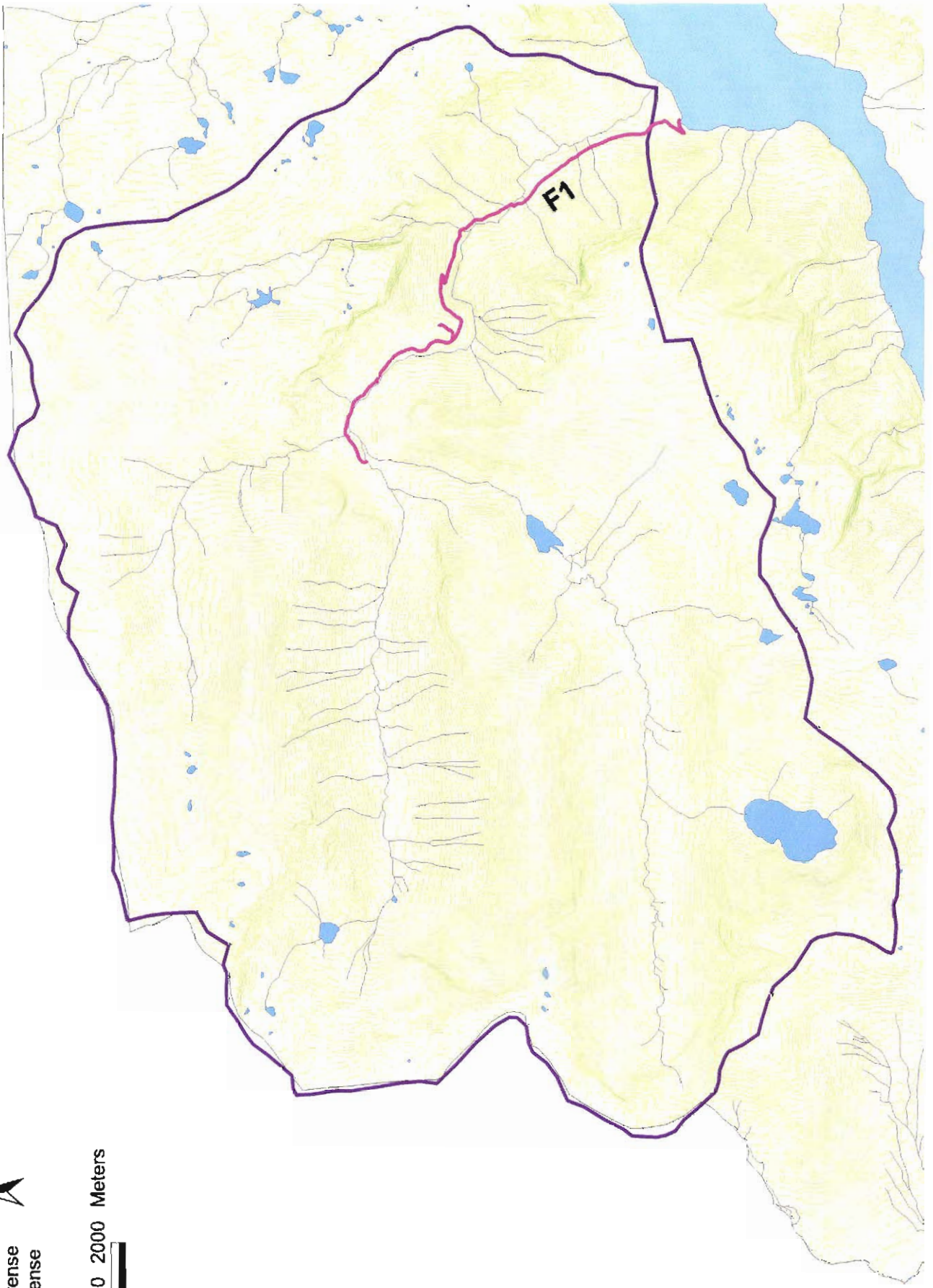

0 500 1000 1500 Meters

Friluftsverdiar

- Turveg, lokal verdi
- Vassdragsgrense
- Kommunegrense

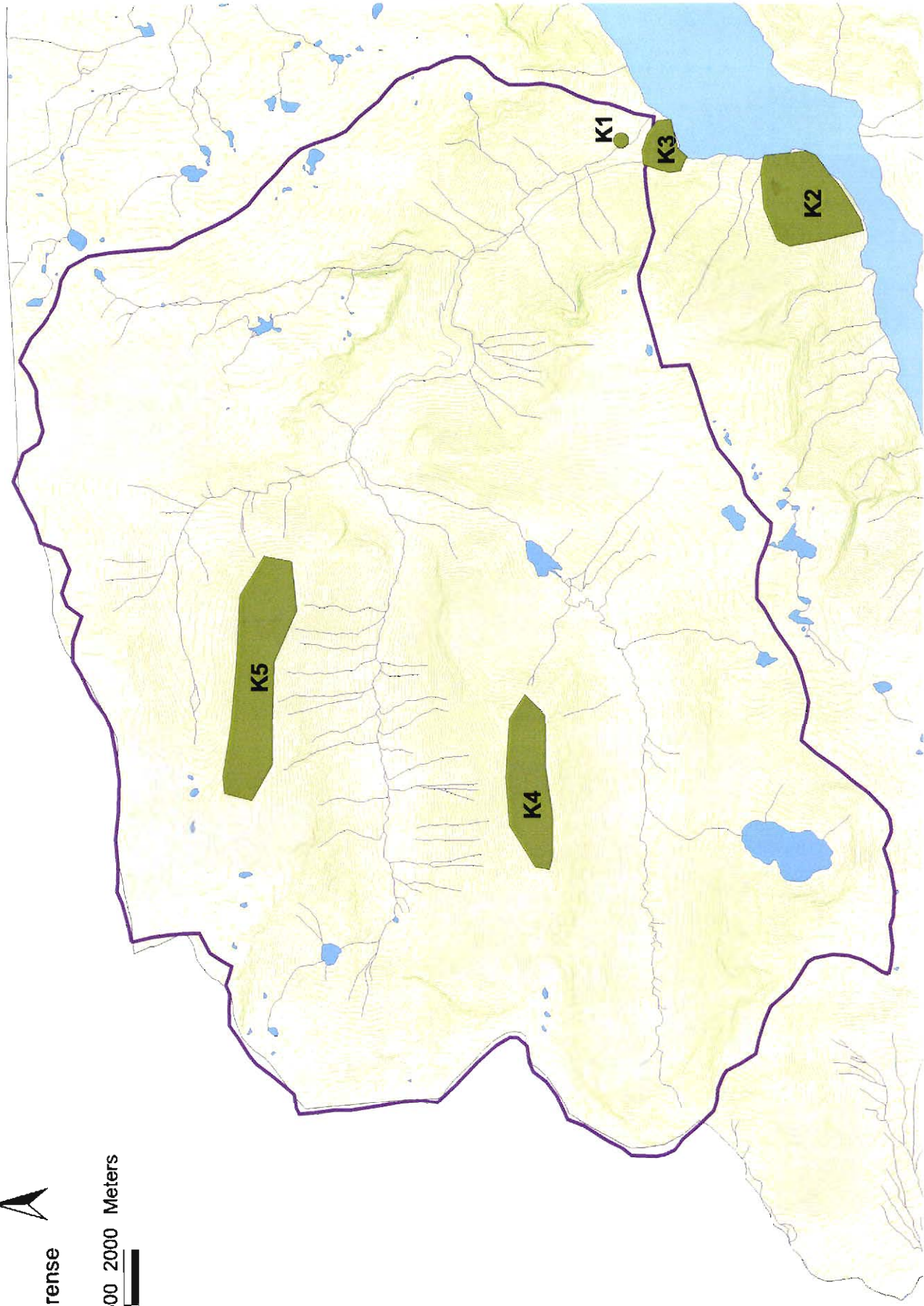

Kulturverdiar

- Vassdragsgrense
- Kulturverdi
- Kommunegrense

0 500 1000 1500 2000 Meters

Vedlegg 1 Registreringskjema

VVV Registrering og kartfesting av område og objekt

Vassdragsnavn: Dyrdalselvi	Kommune(r): Aurland	Vernet vassdrag, objekt nr: 071/1
Vassdragsområde i REGINE: 071.4z	Fylke: Sogn og Fjordane	Utfyllt av (dato, navn): Solveig Kalvø Roald, 9.11.2000
Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐	
Navn/løpenummer på objekt/ Delområde:	B1. Dyrdal	
Type verneverdi (tema):	Biologisk mangfold	
Beskriving av viktige kvaliteter:	Flommarkskog	
Tidligere vurdert verneverdi er Karakterisert slik:		
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	Variasjon Det næringsrike, fuktige miljøet gjev grunnlag for høg biologisk produksjon og stort artsmangfold, både blant plantar og dyr.	
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	Biologisk funksjon. Leveområde for artar med spesielle biotopkrav	
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☒ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi	
Referansehenvisninger:	nr. 6 s 2-3 , nr 3b s 107-108.	
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert	☒ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	øst, 6 siffer nord, 7 siffer	Sone: UTM ny ☐ gammel ☐
UTM øvre (der vannstreng krysses):	øst, 6 siffer nord, 7 siffer	UTM nedre (der vannstreng krysses): øst, 6 siffer nord, 7 siffer
Digitalisering av området er foretatt:	☐	Størrelse på arealet (dersom kjent): antall da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐	Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av område og objekt

Vassdragsnavn: Dyrdalselvi	Kommune(r): Aurland	Vernet vassdrag, objekt nr: 071/1
Vassdragsområde i REGINE: 071.4z	Fylke: Sogn og Fjordane	Utfyllt av (dato, navn): Solveig Kalvø Roald, 9.11.2000
Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐	
Navn/løpenummer på objekt/delområde:	B2. Vassetvatnet	
Type verneverdi (tema):	Biologisk mangfald	
Beskriving av viktige kvaliteter:	Viktig hekkeområde for våtmarksfugl.	
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:		
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	Urørt Området er ikkje påverka av menneskeleg aktivitet	
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	Biologisk funksjon Området er viktig hekkeområde for mange fuglearter	
	Arealstorleik Frittstående større areal	
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☒ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi	
Referansehenvisninger:	nr. 13 s 16-17 , nr 21 s 154.	
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☒ Godt nok dokumentert	☐ Manglande dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	øst, 6 siffer nord,7 siffer	Sone: UTM ny ☐ gammel ☐
UTM øvre (der vannstreng krysses):	øst, 6 siffer nord,7 siffer	UTM nedre (der vannstreng krysses): øst, 6 siffer nord,7 siffer
Digitalisering av området er foretatt:	☐	Størrelse på arealet (dersom kjent): antall da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐	Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av område og objekt

Vassdragsnavn: Dyrålselvi	Kommune(r): Aurland	Vernet vassdrag, objekt nr: 071/1
Vassdragsområde i REGINE: 071.4z	Fylke: Sogn og Fjordane	Utfyllt av (dato, navn): Solveig Kalvø Roald, 9.11.2000
Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐	
Navn/løpenummer på objekt/delområde:	L1. Hjølmo	
Type verneverdi (tema):	Landskap	
Beskriving av viktige kvaliteter:	Flott stølsområde i mektige omgivelser.	
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:		
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	Heilskap Ingen forstyrrende element i landskapet	
	Inntryksstyrke Flott kulturlandskap i kontrast med mektig naturlandskap	
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse: Forslag til gradering:	Historisk dokument Landskap med spor etter stølsdrift	
	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☒ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi	
Referansehenvisninger:		
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert	☒ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	øst, 6 siffer nord, 7 siffer	Sone: UTM ny ☐ gammel ☐
UTM øvre (der vannstreng krysses):	øst, 6 siffer nord, 7 siffer	UTM nedre (der vannstreng krysses): øst, 6 siffer nord, 7 siffer
Digitalisering av området er foretatt:	☐	Størrelse på arealet (dersom kjent): antall da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐	Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av område og objekt

Vassdragsnavn: Dyrdalselvi	Kommune(r): Aurland	Vernet vassdrag, objekt nr: 071/1
Vassdragsområde i REGINE: 071.4z	Fylke: Sogn og Fjordane	Utfyllt av (dato, navn): Solveig Kalvø Roald, 9.11.2000
Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐	
Navn/løpenummer på objekt/delområde:	L2. Drego/Dreganosi	
Type verneverdi (tema):	Landskap	
Beskriving av viktige kvaliteter:	Bygningsmiljø og kulturlandskap på Drego, med Dreganosi, ein høgrest, mektig fjelltopp, i bakgrunnen	
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:		
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	Heilskap Ingen forstyrrende element i landskapet	
	Inntryksstyrke Kontrastrikt landskap	
	Variasjon Kontrastrikt landskap	
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	Historisk dokument Landskap og bygningar dokumenterer gammel kultur	
	Forslag til gradering: ☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☒ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi	
Referansehenvisninger:		
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert	☒ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	øst, 6 siffer nord, 7 siffer	Sone: UTM ny ☐ gammel ☐
UTM øvre (der vannstreng krysses):	øst, 6 siffer nord, 7 siffer	UTM nedre (der vannstreng krysses): øst, 6 siffer nord, 7 siffer
Digitalisering av området er foretatt:	☐	Størrelse på arealet (dersom kjent): antall da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐	Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av område og objekt

Vassdragsnavn: Dyrdalselvi	Kommune(r): Aurland	Vernet vassdrag, objekt nr: 071/1	
Vassdragsområde i REGINE: 071.4z	Fylke: Sogn og Fjordane	Utfyllt av (dato, navn): Solveig Kalvø Roald, 9.11.2000	
Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐		
Navn/løpenummer på objekt/delområde:	F1. Veggen frå Dyrdal til Hjølmo		
Type verneverdi (tema):	Friluftsliv		
Beskriving av viktige kvaliteter:	Veg frå fjorden og opp til stølen Hjølmo.		
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:			
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	Oppleving Vegstrekning har høg opplevingsverdi		
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	Kulturkvalitet høyløer, slåtteteigar og andre spor etter jordbruksdrift langs veggen		
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☒ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi		
Referansehenvisninger:			
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert	☒ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent	
UTM på midtpunkt:	øst, 6 siffer nord,7 siffer Sone: UTM ny ☐ gammel ☐		
UTM øvre (der vannstreng krysses):	øst, 6 siffer nord,7 siffer	UTM nedre (der vannstreng krysses):	øst, 6 siffer nord,7 siffer
Digitalisering av området er foretatt:	☐	Størrelse på arealet (dersom kjent):	antall da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐	Innenfor RPR-klasse (dersom definert)	

Oversikter over rapporter

"Verdier i Vernede Vassdrag"

- 1998 - 1 Verdier i Norddalselva, Åfjord kommune i Sør-Trøndelag
- 1999 - 1 Verdier i Opo m/Låtefoss, Odda kommune i Hordaland
- 1999 - 2 Verdier i Stryne- og Loenvassdraget, Stryn kommune i Sogn og Fjordane
- 1999 - 3 Verdier i Oldenvassdraget, Stryn kommune i Sogn og Fjordane
- 2000 - 1 Verdier i Gautefallvassdraget, Drangedal og Nissedal kommuner i Telemark
- 2000 - 2 Verdier i Unsetåa, Rendalen, Tynset og Tolga kommuner
- 2000 - 3 Verdier i Hamrabøvassdraget, Suldal kommune i Rogaland
- 2000 - 4 Verdier i Høievassdraget, Tysvær kommune i Rogaland
- 2000 - 5 Verneverdier i Nitelva, Nittedal, Skedsmo og Rælingen kommuner i Akershus fylke
- 2000 - 6 Verdier i Norddalsvassdraget, Suldal kommune i Rogaland
- 2000 - 7 Verdier i Hålandsvassdraget, Suldal kommune i Rogaland
- 2000 - 8 Verdier i Vikedalsvassdraget, Vindafjord kommune i Rogaland
- 2000 - 9 Verdier i Gvetaåi, Nore og Uvdal kommune i Buskerud
- 2000 - 10 Verdier i Skrimfjellområdet, Kongsberg kommune i Buskerud, Sauherad og Skien kommuner i Telemark
- 2000 - 11 Verdier i Vergja, Nore og Uvdal, Rollag og Sigdal kommuner i Buskerud
- 2000 - 12 Verdier i Oгна, Steinkjer kommune i Nord-Trøndelag
- 2000 - 13 Verdier i Rolv, Nore og Uvdal, kommune i Buskerud
- 2000 - 14 Verdier i Sørkjeåi, Rollag kommune i Buskerud og Tinn kommune i Telemark
- 2000 - 15 Verdier i Vannsjø-Hobølvassdraget, Moss, Sarpsborg, Spydeberg, Skiptvedt, Råde, Rygge Våler og Hobøl kommuner i Østfold og Akershus fylker
- 2000 - 16 Verdier i Austbygdåi, Tinn kommune i Telemark

- 2000 - 17 Verdier i Hornsbekken, Gol kommune i Buskerud
- 2000 - 18 Verdier i Skogshornområdet, Gol kommune i Buskerud
- 2000 - 19 Verdier i Grønndøla, Gol kommune i Buskerud
- 2000 - 20 Verdier i Mørkedøla, Gol kommune i Buskerud
- 2000 - 21 Verdier i Fuglevågsvassdraget,
Smøla kommune i Møre og Romsdal
- 2000 - 22 Verdier i Årgårdsvassdraget,
Namdalseid og Verran kommuner i Nord-Trøndelag
- 2000 - 23 Verdier i Hjelsteinelva,
Vestnes kommune i Møre og Romsdal
- 2000 - 24 Verdier i Gjela, Aure kommune i Møre og Romsdal
- 2000 - 25 Verdier i Toåa, Surnadal kommune i Møre og Romsdal
- 2001 - 1 Verdier i Salsvassdraget, Fosnes, Høylandet og Overhalla
kommuner, Nord-Trøndelag
- 2001 - 2 Verdier i Norddalsvassdraget, Norddal kommune,
Møre og Romsdal
- 2001 - 3 Verdier i Søya, Surnadal kommune i Møre og Romsdal
- 2001 - 4 Verdier i Ålvundelva, Sunndal kommune i Møre og Romsdal
- 2001 - 5 Verdier i Solnørelva, Vestnes, Skodje og Ørskog kommuner
i Møre og Romsdal
- 2001 - 6 Verdier i Bygdaelva, Stranda kommune i Møre og Romsdal
- 2001 - 7 Verdier i Stigedalselva, Volda kommune i Møre og Romsdal
- 2001 - 8 Verdier i Visa, Nesset kommune i Møre og Romsdal
- 2001 - 9 Verdier i Bondalselva, Ørsta kommune i Møre og Romsdal
- 2001 - 10 Verdier i Norangselva, Ørsta kommune i Møre og Romsdal
- 2001 - 11 Verdier i Todalselva, Aure kommune i Møre og Romsdal
- 2001 - 12 Verdier i Bjotveitelvi, Ullensvang og Eidfjord
kommuner i Hordaland
- 2001 - 13 Verdier i Døgro, Ulvik kommune i Hordaland
- 2001 - 14 Verdier i Elvegårdselva, Narvik kommune i Nordland
- 2001 - 15 Verdier i Snøfjordvassdraget, Måsøy kommune i Finnmark
- 2001 - 16 Verdier i Dyrdalselvi, Aurland kommune i Sogn og Fjordane

- 2001 - 17 Verdier i Undredalselvi, Aurland kommune i Sogn og Fjordane
- 2001 - 18 Verdier i Kolarselvi, Aurland kommune i Sogn og Fjordane
- 2001 - 19 Verdier i Flåmssvassdraget, Aurland kommune i Sogn og Fjordane
- 2001 - 20 Verdier i Nisedalselvi, Aurland kommune i Sogn og Fjordane
- 2001 - 21 Verdier i Gaulavassdraget, Melhus kommune i Sør-Trøndelag
- 2001 - 22 Verdier i Gaulavassdraget, Midtre Gauldal kommune
i Sør-Trøndelag
- 2001 - 23 Verdier i Taumevassdraget, Sirdal kommune i Vest-Agder
- 2001 - 24 Verdier i Erdalssvassdraget, Eidfjord og Ullensvang
kommune, Hordaland
- 2001 - 25 Verdier i Hattebergssvassdraget, Æneselvi og
Furebergssvassdraget i Kvinnherad kommune, Hordaland
- 2001 - 26 Verdier i Manddalselva, Kåfjord kommune i Troms

Se også:

Forvaltning av vernede vassdrag 1995. Informasjonsperm utgitt av Direktoratet for naturforvaltning og Norges vassdrag- og energidirektorat, mars 1995.

Norges vassdrag- og energidirektorats hjemmeside: <http://www.nve.no>

Direktoratet for naturforvaltnings hjemmeside: <http://www.naturforvaltning.no>

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Fylkesmannen

Direktoratet for
naturforvaltning

Verdier i vernede vassdrag

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Direktoratet for naturforvaltning (DN) har i fellesskap arbeidet med et prosjekt for å gjøre kunnskapen om vernede vassdrag lettere tilgjengelig for kommuner og andre som forvalter vassdragsnære områder. "VVV-prosjektet" skal dokumentere og gjøre verdiene i vassdraget mer synlige. Målet er at alle som planlegger arealbruk eller inngrep i et vernet vassdrag, først skal vite hvilke verneverdier som finnes der. På denne måten regner DN og NVE med at skadelige inngrep i større grad blir unngått.

TE 982

ISBN 82-7072-490-4

ISSN 1501-4851